

سوالات تشریحی

۱- چه زمانی بحث یک فیلسوف در مورد خدا، بحثی فلسفی قلمداد می شود؟

بحث فیلسوف، خواه مسلمان، خواه مسیحی و خواه پیرو هر مسلک دیگر درباره خدا، تا وقتی فلسفی است که از روش فلسفه، یعنی استدلال عقلی محض، تجاوز نکند و نتایج تفکر خود را به صورت استدلالی عرضه نماید.

۲- فیلسوف بر اساس چه قواعدی، عقیده ای را می پذیرد یا از آن دفاع می کند؟

فیلسوف کسی است که بر اساس قواعد فلسفی عقیده ای را پذیرفته و با قواعد فلسفی از عقیده خود دفاع کند.

۳- فیلسوف معتقد به خدا، از چه طریقی به خدا اعتقاد پیدا می کند یا از آن دفاع می کند؟

فیلسوف معتقد به خدا، از طریق استدلال به خدا اعتقاد پیدا کرده است و از همین طریق هم از خدا دفاع می کند.

۴- میان امکان یا عدم امکان اثبات وجود خداوند، چه تفاوتی بین نگرش برخی فیلسوفان اروپایی و فیلسوفان اسلامی وجود دارد؟

برخی از فلاسفه اروپایی به این نتیجه رسیده بودند که وجود خدا را نمی توان از طریق عقل و استدلال عقلی اثبات کرد.

برخلاف فلاسفه اروپایی، فیلسوفان مسلمان، از فارابی تا ملاصدرا و فلاسفه معاصر، به این نتیجه رسیدند که اثبات وجود خدا از طریق استدلال عقلی امکان پذیر است.

۵- استدلال فارابی درباره اثبات وجود خدا را بطور مختصر توضیح دهید.

به عقیده فارابی، در جهان پیرامون ما اشیایی هستند که وجودشان از خودشان نیست و معلول چیزهای دیگرند. در این برهان فارابی تاکید می کند که وجود علت بر وجود معلول مقدم است و وجود معلول مشروط به وجود علت است. یعنی، فقط در صورتی که علت موجود باشد، معلول هم موجود خواهد بود.

حال اگر معلولی که اکنون موجود است علتی داشته باشد که آن علت هم خودش معلول باشد، به ناچار، این معلول هم علت دیگری دارد. حال اگر این علت دوم هم معلول باشد، برای موجود شدن به علت سومی نیازمند است و اگر سلسله علت ها خواهد تا بی نهایت پیش برود، تسلسل علل نامتناهی پیش می آید و چنین تسلسلی محال است؛ زیرا اگر سلسله علت ها بخواهد تا بی نهایت به عقب برود، اصلاً نوبت به معلولی که هم اکنون پیش روی ماست، نمی رسد. پس، در ابتدای سلسله علت ها و معلول ها علتی وجود دارد که خودش وابسته به دیگری نیست؛ یعنی خودش واجب الوجود و «عله العلل» موجودات دیگر است

۶- مقصود از تسلسل علل نامتناهی چیست؟ چرا تسلسل علل نامتناهی محال است؟

اگر سلسله علت ها بخواهد تا بی نهایت پیش برود، یعنی منتهی به علتی نشود که معلول دیگری نباشد، تسلسل علل نامتناهی پیش می آید و چنین تسلسلی محال است؛ زیرا اگر سلسله علت ها بخواهد تا بی نهایت به عقب برود، اصلاً نوبت به معلولی که هم اکنون پیش روی ماست، نمی رسد. به عبارت دیگر، ابتدا داشتن سلسله بی نهایت، خود متناقض و غیرممکن است.

۷- برهان وجوب و امکان ابن سینا درباره اثبات وجود خدا را بطور مختصر توضیح دهید.

وقتی به موجودات این جهان نگاه می کنیم، می بینیم که این موجودات در ذات خود نسبت به وجود و عدم (بودن و نبودن) مساوی اند؛ هم می توانند باشند و هم می توانند نباشند. به عبارت دیگر، این موجودات ذاتاً ممکن الوجودند. ممکن الوجود بالذات، برای اینکه از تساوی میان وجود و عدم درآید و موجود شود، نیازمند واجب الوجود بالذات است؛ موجودی که وجود، ذاتی او باشد.

پس، موجودات این جهان به واجب الوجودی بالذات وابسته اند که آنها را از حالت امکانی خارج کرده و پدید آورده است

۸- رابطه بین اثبات وجود خدا و معناداری حیات نزد فلاسفه مسلمان را بنویسید.

اعتقاد به خدا، می تواند به زندگی معنا دهد و انسان را وارد مرتبه ای برتر از زندگی کند که به کمک عقل و منطق یا هر راه دیگری وجود او را پذیرفته باشد و در ارتباط روحی و معنوی با او زندگی کند. در مقام مثال، آنان وجود خدا و تأثیر آن در حیات انسانی را شبیه به وجود آب و نقش آن در حیات جسمانی بشر می دانند.

۹- از نظر یک فیلسوف الهی، پذیرش وجود خداوند با صفاتی که دارد، چه تاثیری می تواند بر فیلسوف داشته باشد؟

به فیلسوف این امکان را می دهد که بتواند معیارهای یک زندگی معنادار را به دست آورد.

۱۰- از نظر یک فیلسوف الهی، پذیرش وجود خداوند با صفاتی که دارد، به فیلسوف این امکان را می دهد که بتواند

معیارهای یک زندگی معنادار را به دست آورد. سه نمونه از این معیارها را بنویسید.

جهان را غایتمند بیابد و آن را توضیح دهد. انسان را موجودی هدفمند بشناسد و این هدف را مشخص کند. برای گرایش فطری انسان به خیر و زیبایی مابازائی واقعی قائل شود. آرمان های مقدس و فراتر از زندگی مادی را معتبر و درست بداند. در برابر یک وجود متعالی و برتر احساس تعهد و مسئولیت داشته باشد. (ذکر سه مورد کافی است)

۱۱- به نظریک فیلسوف الهی، چه زمانی یک فیلسوف نمی تواند جهان را غایتمند و انسان را موجودی هدفمند بشناسد؟

۱۲- به نظریک فیلسوف الهی، چه زمانی یک فیلسوف نمی تواند برای گرایش فطری انسان به خیر و زیبایی مابازائی واقعی قائل شود؟

۱۳- به نظریک فیلسوف الهی، چه زمانی یک فیلسوف نمی تواند در برابر یک وجود متعالی و برتر ، احساس تعهد و مسئولیت داشته باشد؟

۱۴- به نظریک فیلسوف الهی، چه زمانی یک فیلسوف نمی تواند آرمان های مقدس و فراتر از زندگی مادی را معتبر و درست بداند؟

پاسخ سوالات ۱۱ تا ۱۴ یکی است: اگر فیلسوفی نتواند وجود خدا یا صفات او را اثبات کند.

۱۵- به عقیده ابن سینا در رساله درباره عشق ، هریک از ممکنات به چه واسطه ای همیشه مشتاق کمالات و خیرات هستند و بر حسب چه امری از بدی ها گریزان اند؟

هریک از ممکنات به واسطه حقیقت وجودش، همیشه مشتاق کمالات و خیرات است و برحسب فطرت خود از بدی ها گریزان.

۱۶- به عقیده ابن سینا در رساله درباره عشق ، محبت میان انسان و جهان ناشی از چیست؟

ابن سینا معتقد است که عشق و محبت میان انسان و جهان از جاذبه عشق الهی ناشی می شود که در کنه و ذات جهان هستی به ودیعت نهاده شده است.

۱۷- هر یک از موارد سمت راست با کدام یک از گزینه ها در سمت چپ مرتبط است؟

الف) اشتیاق ذاتی و ذوق فطری که سبب بقای ممکنات است.	۱- ابن سینا
ب) توصیفی مبتنی بر عشق از رابطه خدا و جهان و انسان ارائه می دهد.	۲- فارابی
ج) با توجه به استدلال او در اثبات وجودخدا، وجود معلول مشروط به وجود علت است.	۳- فطرت
د) به عقیده ابن سینا، هریک از ممکنات برحسب از بدی ها گریزان اند.	۴- عشق

الف: ۴ ب: ۱ ج: ۲ د: ۳

سوالات پاسخ کوتاه

۱- ابن سینا وجود خداوند را با چه دلایلی اثبات کرده است؟ دلایل فلسفی

۲- کدام فیلسوف اسلامی ، توصیفی مبتنی بر عشق از رابطه خدا و جهان و انسان ارائه می دهد؟ ابن سینا

۳- ابن سینا در رساله ای که درباره عشق نوشته است ، عشق را چگونه تعریف می کند؟

اشتیاق ذاتی و ذوق فطری که سبب بقای ممکنات و مخلوقات است، عشق می نامیم .

جاهای خالی را با استفاده از کلمات مناسب کامل کنید.

- ۱- فیلسوف معتقد به خدا، از طریق به خدا اعتقاد پیدا کرده است و از همین طریق هم از خدا می کند. استدلال - دفاع
- ۲- برخی از فلاسفه اروپایی به این نتیجه رسیده بودند که وجود خدا را نمی توان از طریق و اثبات کرد. عقل - استدلال
- ۳- فیلسوفان مسلمان، از تا به این نتیجه رسیدند که اثبات وجود خدا از طریق استدلال عقلی امکان پذیر است. فارابی - ملاصدرا
- ۴- با توجه به استدلال فارابی، در جهان پیرامون ما اشیایی هستند که از خودشان نیست و چیزهای دیگرند. وجودشان - معلول
- ۵- به نظر فارابی وجود بر وجود مقدم است. علت - معلول
- ۶- به عقیده فارابی، وجود مشروط به وجود است. معلول - علت
- ۷- اگر سلسله علل بخواد تا پیش برود، یعنی منتهی به علتی نشود که معلول دیگری نباشد، علل نامتناهی پیش می آید. بی نهایت - تسلسل
- ۸- تسلسل علل نامتناهی است؛ زیرا اگر سلسله علت ها بخواد تا به عقب برود، اصلاً نوبت به معلولی که اکنون پیش روی ماست، نمی رسد
محال - بی نهایت
- ۹- داشتن سلسله بی نهایت، خود و است. متناقض - غیرممکن
- ۱۰- در ابتدای سلسله علت ها و معلول ها علتی وجود دارد که وابسته به دیگری نیست؛ یعنی خودش واجب الوجود و موجودات دیگر است.
وجودش - عله العلل
- ۱۱- مطابق برهان وجوب و امکان ابن سینا، وقتی به موجودات این جهان نگاه کنیم، می بینیم که این موجودات در ذات خود نسبت به و مساوی اند. وجود - عدم
- ۱۲- مطابق برهان و ابن سینا، وقتی به موجودات این جهان نگاه کنیم، می بینیم که این موجودات در ذات خود نسبت به وجود و عدم مساوی هستند. وجوب - امکان
- ۱۳- موجودات این جهان به واجب الوجودی وابسته اند که آنها را از حالت خارج کرده و پدید آورده است. بالذات - امکانی
- ۱۴- فلاسفه در کنار اثبات وجود خدا، بحثی درباره تأثیر این اعتقاد در زندگی انسان و نقش آن در به حیات بشری دارند. مسلمان - معنابخشی
- ۱۵- فلاسفه مسلمان، وجود خدا و تأثیر آن در حیات انسانی را شبیه به وجود و نقش آن در جسمانی بشر می دانند. آب - حیات
- ۱۶- اعتقاد به خدا، می تواند به زندگی دهد و انسان را وارد مرتبه ای از زندگی کند. معنا - برتر
- ۱۷- از نظر فیلسوف، پذیرش وجود خداوند با صفاتی که دارد، این امکان را می دهد که فیلسوف بتواند معیارهای یک زندگی را به دست آورد. الهی - معنادار
- ۱۸- از نظر فیلسوف الهی، با پذیرش وجود خداوند، می توان برای گرایش انسان به خیر و زیبایی مابازائی قائل شد. فطری - واقعی
- ۱۹- از نظر فیلسوف الهی، با پذیرش وجود خداوند می توان آرمان های و فراتر از زندگی را معتبر و درست دانست. مقدس - مادی
- ۲۰- از نظر فیلسوف الهی، با پذیرش وجود خداوند می توان، در برابر یک وجود متعالی و برتر احساس و داشت. تعهد - مسئولیت
- ۲۱- توصیفی مبتنی بر از رابطه خدا و جهان و انسان ارائه می دهد. ابن سینا - عشق
- ۲۲- ابن سینا در رساله ای که درباره عشق نوشته است، می گوید: «هریک از ممکنات به واسطه وجودش، همیشه مشتاق و خیرات است و بر حسب خود از بدی ها گریزان. حقیقت - کمالات - فطرت
- ۲۳- ابن سینا، اشتیاق و ذوق را که سبب بقای ممکنات و مخلوقات است، عشق می نامیم. ذاتی - فطری
- ۲۴- ابن سینا معتقد است که عشق و محبت میان انسان و جهان از جاذبه عشق ناشی می شود که در کنه و جهان هستی به ودیعت نهاده شده است. الهی - ذات

تعیین کنید کدام عبارت صحیح و کدام غلط می باشد.

- ۱- بحث فیلسوف درباره خدا، تا وقتی فلسفی است که از روش فلسفه، یعنی استدلال عقلی محض، تجاوز نکند و نتایج تفکر خود را به صورت استدلالی عرضه نماید. درست
- ۲- فیلسوف کسی است که براساس قواعد فلسفی، عقیده ای را پذیرفته و با قواعد فلسفی از عقیده خود دفاع کند. درست
- ۳- فیلسوف معتقد به خدا، از طریق استدلال به خدا اعتقاد پیدا کرده است و از همین طریق هم از خدا دفاع می کند. درست
- ۴- برخی از فلاسفه مسلمان به این نتیجه رسیده بودند که وجود خدا را نمی توان از طریق عقل و استدلال عقلی اثبات کرد. نادرست
- ۵- فیلسوفان مسلمان، همانند همه فلاسفه اروپایی، به این نتیجه رسیدند که اثبات وجود خدا از طریق استدلال عقلی امکان پذیر است. نادرست
- ۶- همه فلاسفه اروپایی تلاش کردند با بیانی بسیار دقیق، استدلال های موجود در مورد خدا را توضیح دهند یا استدلالی جدید ارائه کنند. نادرست
- ۷- به عقیده فارابی در جهان پیرامون ما اشیایی هستند که وجودشان از خودشان نیست و معلول چیزهای دیگرند. درست
- ۸- به نظر فارابی وجود علت بر وجود معلول مقدم است و وجود معلول مشروط به وجود علت است. درست
- ۹- اگر معلولی که اکنون موجود است علتی داشته باشد که آن علت هم خودش معلول باشد، به ناچار، این معلول هم علت دیگری دارد. درست
- ۱۰- اگر سلسله علت ها بخواهد تا بی نهایت پیش برود و منتهی به علتی نشود که معلول دیگری نباشد، تسلسل علل نامتناهی پیش می آید. درست
- ۱۱- تسلسل علل نامتناهی محال است؛ زیرا اگر سلسله علت ها بخواهد تا بی نهایت به عقب برود، اصلاً نوبت به معلولی که هم اکنون پیش روی ماست، نمی رسد درست.
- ۱۲- داشتن سلسله بی نهایت، خود متناقض و غیرممکن است. درست
- ۱۳- درابتدای سلسله علت ها و معلول ها علتی وجود دارد که وجودش وابسته به دیگری نیست؛ یعنی خودش واجب الوجود و «علة العلل» موجودات دیگر است. درست
- ۱۴- به عقیده ابن سینا وقتی به موجودات این جهان نگاه کنیم، می بینیم که این موجودات در ذات خود نسبت به وجود و عدم مساوی اند. درست
- ۱۵- به نظر ابن سینا، موجودات ذاتا ممکن الوجودند. درست
- ۱۶- ممکن الوجود بالذات، برای اینکه از تساوی میان وجود و عدم درآید و موجود شود، نیازمند واجب الوجود بالذات است. درست
- ۱۷- موجودات این جهان به واجب الوجودی بالذات وابسته اند که آنها را از حالت امکانی خارج کرده و پدید آورده است. درست
- ۱۸- از نظر یک فیلسوف الهی، پذیرش وجود خداوند با صفاتی که دارد، به فیلسوف این امکان را می دهد که بتواند معیارهای یک زندگی معنادار را به دست آورد. درست
- ۱۹- از نظر فیلسوف الهی، پذیرش خداوند این امکان را می دهد که فیلسوف بتواند معیارهای یک زندگی معنادار را به دست آورد. درست
- ۲۰- از نظر فیلسوف الهی، با پذیرش وجود خداوند، می توان برای گرایش فطری انسان به خیر و زیبایی مابازائی ذهنی قائل شد. نادرست
- ۲۱- از نظر فیلسوف الهی، با پذیرش وجود خداوند می توان آرمان های مقدس و فراتر از زندگی معنوی را معتبر و درست دانست. نادرست
- ۲۲- از نظر فیلسوف الهی، با پذیرش وجود خداوند می توان، در برابر یک وجود متعالی و برتر احساس تعهد و مسئولیت داشت. درست
- ۲۳- ابن سینا توصیفی مبتنی بر عشق از رابطه خدا و جهان و انسان ارائه می دهد. درست
- ۲۴- فارابی در رساله ای که درباره عشق نوشته است، می گوید: «هریک از ممکنات به واسطه حقیقت وجودش، همیشه مشتاق کمالات و خیرات است و برحسب فطرت خود از بدی ها گریزان. نادرست
- ۲۵- به عقیده ابن سینا، اشتیاق ذاتی و ذوق فطری را که سبب بقای ممکنات و مخلوقات است، ایمان می نامیم. نادرست
- ۲۶- به نظر ابن سینا، عشق میان انسان و جهان از جاذبه عشق الهی ناشی می شود که در ذات جهان هستی به ودیعت نهاده شده است. درست

سوالات تستی

۱- در کدام برهان از اصل « تقدم علت بر معلول » استفاده شده است؟

- (۱) وجوب و امکان ابن سینا
(۲) نفی تسلسل نامتناهی علل ابن سینا
(۳) نفی تسلسل نامتناهی علل فارابی
(۴) وجوب و امکان فارابی

۲- برهان فارابی بر امتناع تسلسل علل مبتنی بر کدام اصل فلسفی است؟ (کنکور سراسری ۷۳)

- (۱) تقدم علت بر معلول . (۲) سنخیت علت و معلول . (۳) وجوب و ضرورت . (۴) وجوب مشروط .

۳- علت نهایی محال بودن « تسلسل » این است که :

- (۱) اگر سلسله علت ها بخواهد تا بی نهایت به عقب برود، اصلاً نوبت به معلولی که هم اکنون پیش روی ماست، نمی رسد .
(۲) یک موجود، نمی تواند هم علت خودش باشد و هم معلول خودش .
(۳) در تحلیل عقلی، به تقدم شیء بر نفس خویش می رسد .
(۴) معلول، نمی تواند علت خود باشد .

۴- کدام یک در مورد تسلسل، در اصطلاح فلسفی آن نادرست است؟ (خارج کشور ۹۲)

- (۱) مشهورترین حکمای مسلمان، براهین مستقلى در ابطال آن ارائه کرده اند
(۲) برهان فارابی در این مورد، از اصل تأخر معلول از علت استفاده می کند.
(۳) برخی از براهین ابطال آن، به طور مستقل برای اثبات خدا به کار می رود .
(۴) زنجیره ی موجودات نامتناهی است که در هر صورت محال است.

۵- از نظر یک فیلسوف الهی، معیارهای یک زندگی معنادار در صورت پذیرش وجود خداوند در کدام گزینه مطرح نشده است؟

- (۱) غایتمند بودن جهان
(۲) معتبر دانستن آرمان های مقدس زندگی مادی
(۳) هدفمند بودن انسان
(۴) احساس تعهد و مسئولیت در برابر یک وجود متعالی

۶- از دیدگاه ابن سینا عشق و محبت میان انسان و جهان ناشی از کدام مورد است؟

- (۱) داشتن اشتیاق به کمالات و خیرات
(۲) جاذبه عشق الهی
(۳) عشق انسان به تصرف در طبیعت
(۴) فطرت به ودیعت نهاده شده در ذات انسان

۷- به اعتقاد ابن سینا شوق به کمالات و اشتیاق به خیرات در ممکنات برخاسته از جنبه.... آن ها و سبب بقای آنها..... است و

راه برقراری محبت میان انسان و جهان است. (کنکور سراسری ۸۸ با کمی تعدیل)

- (۱) وجودی - عشق - جاذبه عشق الهی
(۲) امکانی - عشق - اطاعت و بندگی
(۳) وجودی - وجود - روشن نگه داشتن جلوه های عشق
(۴) امکانی - وجود - روشن نگه داشتن جلوه های عشق

۸- با توجه به رساله درباره عشق، کدام یک، از آثار عشق الهی به ممکنات شمرده نمی شود؟

(۱) هر ممکنی به واسطه حقیقت وجودش، مشتاق کمالات و خیرات است.

(۲) میان انسان و جهان نوعی محبت و عشق برقرار است.

(۳) آدمی بر حسب فطرت خود از بدی گریزان است

(۴) ریاضت انسان را با نظام جهان مأنوس می سازد.

۹- با توجه به افکار کدام عبارت نادرست است ؟

(۱) عشق و محبت میان انسان و جهان از جاذبه عشق الهی ناشی می شود .

(۲) موجودات ذاتا ممکن الوجودند.

(۳) ممکن الوجود بالذات، برای اینکه از تساوی میان وجود و عدم درآید و موجود شود، نیازمند واجب الوجود بالذات است .

(۴) موجودات این جهان به واجب الوجود بالغیری وابسته اند که آنها را از حالت امکانی خارج کرده و پدید آورده است.

۱۰- کدام عبارت برای تعریف اصطلاح « عشق » نزد ابن سینا مناسب است ؟

(۱) جاذبه عشق الهی است که در کنه و ذات جهان هستی به ودیعت نهاده شده است.

(۲) هریک از ممکنات به واسطه حقیقت وجودش. مشتاق کمالات است.

(۳) اشتیاق ذاتی و ذوق فطری که سبب بقای ممکنات و مخلوقات است .

(۴) هریک از ممکنات بر حسب فطرت خویش از بدی ها گریزان است .

۱۱- از عبارت « اشتیاق ذاتی و ذوق فطری که سبب بقای ممکنات و مخلوقات است » کدام مفهوم زیر قابل استنباط است؟

(۱) فطرت (۲) عشق (۳) اشتیاق به خیرات و کمالات (۴) جاذبه عشق الهی